

Enhörningen

*Enhörningens webbnovell 16
publicerad på www.enhorningen.net 24.9.2013*

De yttre ramarna är de samma – Heidi von Wright –

Det är en dag. En av alla dagar i världen.

Det är en sådan dag, mina fingrar känns avdomnade. Jag antar att det beror på att motgiftet börjar verka. Motgiftet, eller är det ett miljögift? I alla fall, det har börjat verka i kroppen. Och det har börjat värka i kroppen. Jag har inte tagit giftet frivilligt. Vem försätter sig frivilligt i en situation när gift pumpas in i kroppen? Frivillighet? Ingenting är längre frivilligt. Ingenting är längre som det var, så som det en gång var. Eller, de yttre ramarna är de samma. Vi finns här, vi ska klara oss. Vi fortsätter. Reglerna, det är reglerna som är annorlunda. Snävt modifierade, tillrättalagda för att passa just de som passar in i mönstret. Tillämpade för att passa de icke-ifrågasättande, de som inte gör väsen av sig. Och vid närmare eftertanke är det väl så det alltid varit. Vid ännu närmare eftertanke, och tanke framåt, det är så det alltid kommer att vara.

Om vi får behålla världen. Om världen är något vi vill behålla. Är det här längre världen?

Jag misstänker att de hade ett öga på mig redan under min barndom. Min barndom. Den period i min till-

varo när jag inte var samma storlek som jag är nu. När allt var mindre utvecklat, både min kropp och mina tankar. Den tiden ägde rum under den gamla tiden. Eller det fanns på många sätt kvar lämningar av någonting ursprungligt. Det fanns ännu en bild av att allt stod rätt till. Livet i yttervärlden, livet som ägde rum utanför fönstren var ännu heterogena. Upplägget gällde såväl naturen som den mänskliga naturen. I min barndom såg man de allra yngsta och de allra äldsta. I min barndom fanns de gamla karaktärerna. De fanns och de pratade. Nu finns de inte längre.

Den gamla goda tiden, eller ja, nej, inte var den god. Kanske var tiden aldrig god, inte världen heller, inte ambitionen. Kanske var karaktärerna en gång goda. Men den tiden har gått förlorad. Om karaktärerna en gång var goda var det innan det syndiga levernet spridit ut sig, så länge karaktärerna tog ansvar för levernet. Tog ansvar för sina liv och de andras. I dag är situationen en helt annan. Det är en helt annan situation idag.

Förlåt, jag måste prata tyst så att de inte hör mig. Jag försöker säga allt det här utan att röra på munnen. Så att de inte upptäcker att ni är här med

mig. Så att de inte upptäcker. De var här inne i natt. De gjorde något med min hand. Där finns två röda märken nu. Spår efter nålar och ett streck upp mot armen, in mot kroppen, in mot hjärtat. Eller mot den plats där mitt hjärta tidigare satt. Det dunkar där inne men lika gärna kan det vara vibrationer av någonting annat. Kanske har de satt in någonting annat där, en maskin, en miniatyrkaraktär. Jag har ett vagt minne av natten, jag har flera vaga minnen. Mina minnen är överhuvudtaget vaga nuförtiden.

/ Det är alltid en skugga över rummet / Nästan dimmigt men inomhus / Gryning kanske / Ljuset genom fönstren, gardiner saknas / Alltid efteråt, det är som om färger fattas / En blågrå hinna, och ljudbilden, ett sus / Tunga tag, andning, är det verkligen så / Ljudet är ett ljud eller flera /

/ Nu senast, ligger i sängen, känner rörelser bredvid / Som en katt som trampar omkring / Trampar på samma ställe, svänger runt / För att stiga upp sedan, klättra över benen / Ingenting syns, inget spår av levande varelse, förutom / För visst är det så att någon ännu tänker / Allt det här inte ligger utanför / Det är här bris-

ten på färger förankrar upplevelsen / Samtidigt, huvudet rör sig inte / Inte andra kroppsdelar heller/

Jag kommer aldrig ihåg hur det börjar men vet att det upphör och jag vet att det upphör när jag blundar och vaknar. Så gick det också i dag, så gick det den här morgonen. Den här morgonen skiljde sig inte på något sätt. Men vad ska vi göra åt det här? De tog de gamla med sig, vart vet jag inte. De tog dem och vi såg att de levde men levde de när de kom fram dit de togs? De fördes iväg med bussar ifrån staden, det var som en evakuering. Bussar i hundratal. Varifrån kom alla de där bussarna. Varför fördes de äldre iväg med bussarna?

Och katten? Det måste ha varit en dröm ändå. Katterna försvann för flera år sedan.

Jag ska försöka berätta lite mer om oss. Det började så här. Alla som hörde hit, alla som hörde till oss, hade två par vingar täckta av små, små fjäll. Sugande mundelar och en ihoprullad snabel hade vi som var mest lämpade, det var en fördel. De som var primitiva hade endast käkar. Vi var många, det fanns många av oss. På grund av att det fanns många av oss, på grund av att vi utgjorde ett mycket stort antal, var antalet strategier för överlevnad vi kunde ty oss till mycket stort. Vi skulle inte gå under. Det var vad alla sa åt oss. "Vi är karaktärer, vi kommer att karaktärer förbli." De utsagorna ljöd ur högtalare inne i bostäderna och ute på gatorna. Vi trodde på det vi hörde, vi litade på deras omdömen.

Vi föddes alla ur ägg. Äggen befruktades efter läggdags och kläcktes efter några dygn eller flera månader. När jag kom ut ur ägget var jag inte jag, jag var en annan. Eftersom mitt skinn inte kunde växa mer än till en viss gräns var jag ibland tvungen att göra avbrott i mitt vegeterande. Ibland hände det ofta, ibland mer sällan. Varje gång jag kom ut ur mig själv såg jag ungefär likadan ut.

De här perioderna var lugna och tillfredsställande för oss alla. Det var våra barndomar. Så kallades den första tiden, också för oss karaktärer. Jag lärde känna andra som jag, andra som jag själv. Jag lärde känna oliktankare. I någon mån var vi väl alla oliktankare. Redan under den här

tiden urskiljde sig olika grupperingar, de som var med makten, de som var emot. De som lade sig ner för att inte synas, de som gav upp.

Men vi hade ändå ett hopp. En gång sa en karaktär till mig "Om vi har en framtid är den mjuk". Så här i efterskott vet jag inte vad jag ska tro om det. Så här i efterskott är det inte lätt att tro överhuvudtaget.

Hänger ni med i mitt resonemang?

Där och då skedde ändå utvecklingar, inte invecklat alla gånger men tydligt framåt i något slags intellektuell båge. Men förstås, med svackor. Alla de där gångerna när jag kom ut ur mig själv, när jag sedan hade ätit upp mig och insett att jag inte behövde växa mer skedde ännu en uppgradering. Den här gången var det inte jag som kom ut ur det gamla skinn. Det var skinn som lossnade från mig. Jag blev orörlig. Jag stängde in mig i mig själv, genomgick processer. Jag var inaktiv och onåbar, kunde varken klättra, krypa eller äta. I själva verket kunde jag ingenting. Jag befann mig, ja, jag vet inte var. I en övergångsfas. På väg mot fullbordan. Även om jag inte kunde röra på mig kunde jag se. Jag såg tydligt att det bildades vingar, ben och antenner på min kropp.

Slutligen kläcktes jag och började arbeta.

Och nu när jag ser tillbaka på det hela, ser jag var jag förlorade mig själv. Eller åtminstone konstruerar jag min förståelse. Det hela var sist och slutligen egentligen inget annat än ytterligare ett byte av skinn. Och nu förstår jag att med varje byte av skinn kom ett byte av åsikter, idéer. I det här skedet blev min viktigaste funktion att föröka mig. I det här läget, i den här världen saknade många arter helt förmågan att älska. Både sig själv och andra. De talade om nöden och lusten. Och i nöd och lust. Men de var trogna varandra i lusten och flydde i takt med nöden.

Och för att hoppa tillbaka till nutid, så är det ännu. Så är det nu. De flesta är bara intresserade av det flyktiga mötet. Intresserade av att hitta en eller flera partners att para sig med och om de är honor, måste de också lägga så många ägg som möjligt innan de dör. Om de är hanar måste de hitta så många ägg som möjligt att äga. Inte

jag. Jag vill så mycket annat. Jag vill så mycket annat innan, eller istället.

Jag har brödra- och systragrupper på olika håll på den här planeten. Åtminstone har jag för mig att det här fortfarande är en planet. Vi bildar tillsammans en överfamilj, ändå hör vi till de mest primitiva, det syns på våra käkar i profil. Vi har fortfarande våra vingar kvar, en del har sin snabel, men det hjälper inte mycket. Vi försöker förstås dölja allt det här. Hittills har det gått så där. Som jag sa, de har fört bort många av oss, speciellt de äldre.

Det finns tankar och så finns det idéer om korruption och konspiration. En av tankarna är att vissa karaktärer har utplånat de äldre och de gamla för att nya och fräscha ska få plats. På ett konkret plan är det ett problem. Överbefolkningen är ett problem. Eller rättare sagt, det var ett problem. Nuförtiden är det glest i leden. Bygderna står övergivna. Det ryktas om att de tomma byggnaderna ska husera kraftverk för förnybar energi men de flesta av oss vanliga som ännu lever tror inte på det här. Spökstäderna kommer att breda ut sig. Antagligen kommer spökstäderna ytterligare att breda ut sig. Det sägs också att där finns gengångare. Men, kan man verkligen tro på sådant? Kanske är det ett resultat av en förgiftningsprocess. Kanske är de här synerna önskade, eller oönskade biverkningar av gift eller motgift.

En dag, det är länge sedan nu, kom det fram en karaktär till mig. Följande ord sa karaktären, karaktären sa följande ord:

"Du är en av de mest betydelsefulla. Vi har odlat fram dig i flera tusen år. För att överhuvudtaget kunna odla fram sådana som du, måste flera generationer av individer och liv gå till spillo, återupptäckas, identifieras och odlas fram. Detta eftersom vi i regel är väldigt kräsna med vårt utseende."

Det var omtumlande. Jag visste inte varför det var just jag som fick höra det här. Men tydligen är vi framodlade i forskningssyfte eller helt och hållet för underhållning. Och jag måste säga, inte har jag varit helt omedveten. Jag skulle ljuga om jag sade att jag varit helt omedveten. Men

det finns mycket man inte vill bekänna, många egna tankar man inte vill känna. Besökare kan beskåda oss på speciella platser. I vissa delar av världen odlas vi fram bara för att släppas ut i det fria vid passliga tidpunkter, vid demonstrationer eller andra begivenheter. Eftersom vi nu klassas som artificiellt uppfödda individer går det ofta på tok när vi släpps ut. Vi har inte längre naturliga habitat. Många går en säker död till mötes, andra drabbas av parasiter, sjukdomar och undernäring. Att blanda material är alltid riskfyllt.

Det som oroade mig mest är det karaktären sa alldeles innan avskedet.

”Arvsmassor och andra liknande byggnadsmaterial är känsliga substanser, konsekvenserna ofta negativa. Väldigt få överlever. Om du mot förmodan överlever, fly till främmande platser. Ge dig av med detsamma.”

Jag tog inte karaktärens ord till mig. Orden nådde mina öron, det här hände för två år sedan. Jag agerade inte. Åtminstone känns det så, två år, men min tidsuppfattning kan vara lidande. Jag är kvar här. Jag lydde inte karaktärens ord. Det är antagligen därför de injicerat giftet i mig. Eller motgiftet. Jag har inte längre någon aning om orsak och verkan. Men av många orsaker värker det i mig.

Det jag nu säger till de jag möter, är följande:

”Om du mot förmodan överlever råder jag dig att fly till främmande platser. Ge dig av med detsamma.” 🐾

Om novellen

De yttre ramarna är de samma © Heidi von Wright 2013. Novellen publiceras i *Enhörningen* med författarens tillstånd.

Vill du kommentera novellen kan du skicka e-post till enhorningen@enhorningen.net.

Heidi von Wright är poet, författare och tidskriftsredaktör. Hon vann första pris i Arvid Mörne-tävlingen år 2002 och debuterade med diktsamlingen *skör och spräcklig* år 2003. Debutsamlingen uppföljdes år 2006 med *härifrån och ner*, 2008 med *dörren öppnar rummet* och 2012 med *delta*. Tillsammans med Solveig Arle har Heidi von Wright redigerat sportnovellantologin *Övertramp*.

I år belönade Svenska litteratursällskapet i Finland von Wright för diktsamlingen *delta* med ett pris på 10 000,- ur Paul Werner Lybecks testamentsfond.

Heidi von Wright är chefredaktör för kulturtidskriften *Presens*. Varje nummer av tidskriften behandlar olika teman. Speciellt intressanta för *Enhörningens* läsare kan tänkas vara årets första nummer med temat ”havet” och nummer 4/2013 med temat ”rymden”.

Länkar

- Heidi von Wrights blogg: heidivonwright.wordpress.com
- Heidi von Wright på Twitter: twitter.com/heidivonwright
- Heidi von Wrights sida på Finlands svenska författareförenings webb: www.forfattarna.fi/forfattarna/view-52374-10
- Presens: presens.wordpress.com